

BILFINGER

Opdrachtgever: **Shell Nederland Raffinaderij B.V.**
Project: **Realisatie van een Pre Treatment Unit**

Acceptatie & Verwerkingsbeleid (A&V) voor de inname van (afval)stoffen door de PTU

Bilfinger Tebodin

Bilfinger Tebodin Netherlands B.V.

Laan van Nieuw Oost-Indië 25
2593 BJ Den Haag
Postbus 16029
2500 BA Den Haag

Auteur: ^{2E} [redacted]
- Telefoon: ^{2E} [redacted]
- E-mail: ^{2E} [redacted]@bilfinger.com

4 maart 2021
Ordernummer: T54450.00
Documentnummer: 3312004
Revisie: C

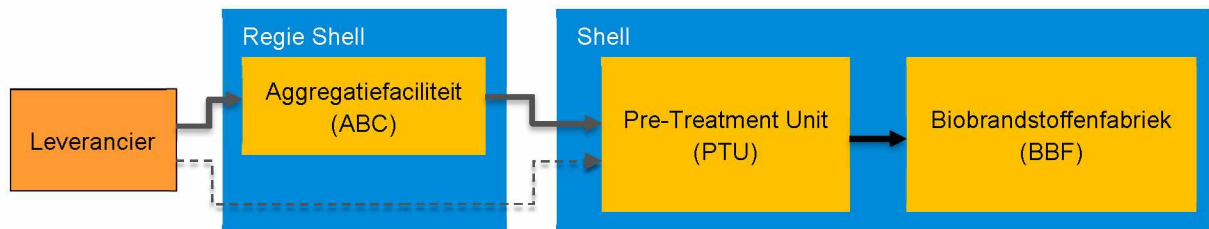
			\$	
C	04-03-2021	Aanpassingen opmerkingen opdrachtgever	2E [redacted]	2E [redacted]
C	23-02-2021	Aanpassingen nav opmerkingen bevoegd gezag	2E [redacted]	2E [redacted]
B	11-12-2020	Versie ter beoordeling bevoegd gezag	2E [redacted]	2E [redacted]
B	11-12-2020	Aanpassingen opmerkingen opdrachtgever	2E [redacted]	2E [redacted]
A	1-12-2020	Aanpassingen opmerkingen opdrachtgever	2E [redacted]	2E [redacted]
0	16-10-2020	Concept ter beoordeling opdrachtgever	2E [redacted]	2E [redacted]
Rev.	Datum	Omschrijving	Opsteller	Gecontroleerd

Inhoudsopgave

0	Inleiding	4
1	Acceptatie & Verwerkingsbeleid	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Stoffen	5
1.3	Verwerking	6
1.4	Einde-afvalstatus	6
2	Acceptatieproces van inkomende stoffen bij de PTU	7
2.1	Administratieve vooracceptatie en registratie	7
2.2	Mogelijke ZZS in de afvalstoffen	8
2.3	Risico op blootstelling aan ZZS	8
2.4	Analyse op ZZS in inkomende grondstof	8
2.5	ZZS in het verwerkingsproces	8
2.6	Resultaat vooracceptatie	9
3	Acceptatie	9
4	Managementprocedures	9
4.1	Onderdelen voor uitwerking administratieve organisatie en interne controle (AO/IC)	9

0 Inleiding

Deze inleiding maakt geen onderdeel uit van het A&V-beleid, maar is toegevoegd voor Bevoegd Gezag om het proces van het verwerken van (afval)stoffen tot brandstoffen uit hernieuwbare bron, meer inzichtelijk te maken. Het A&V-beleid heeft betrekking op de processen die bij de Pre-Treatment Unit (PTU) plaatsvinden.

Figuur 1 Schematische weergave regie Shell in het proces voor brandstoffen uit hernieuwbare bron

De Pre-Treatment Unit (PTU) van Shell Nederland Raffinaderij bv (SNR) wordt opgericht en zal worden gedreven om oliën en vetten van plantaardige en/of dierlijke oorsprong alsmede andere grondstofstromen, zoals genoemd in Bijlage IX van Richtlijn (EU) 2018/2001¹ (Renewable Energy Directive II, RED II), te behandelen teneinde deze geschikt te maken om als grondstof te dienen voor het Shell Renewable Refinery Process (SRRP) in de biobrandstoffenfabriek (BBF), waarmee brandstoffen uit hernieuwbare bron worden geproduceerd. Voor het oprichten en in werking stellen van de PTU heeft SNR een verandervergunning in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) aangevraagd.

De grondstofstromen worden door Shell Trading and Supply van verschillende leveranciers aangekocht en verzameld op een aggregatiefaciliteit (ABC), waar ze worden opgebouwd en opgeslagen en zo mogelijk gemengd om ze optimaal inzetbaar te maken voor het produceren van brandstoffen uit hernieuwbare bron, zogeheten biobrandstoffen. De verwerking van de materialen bij de ABC geschiedt onder regie van Shell (zie figuur 1). Vanuit de ABC worden de grondstoffen per binnenvaartschip naar de PTU gebracht. In de PTU ondergaan de grondstofstromen fysische behandelingen als filtreren, ontgomen en bleken. Daarmee worden bestanddelen verwijderd die onwenselijk zijn in het SRRP. De overgrote meerderheid van de grondstoffen voor de PTU zal komen vanaf de ABC. In enkele gevallen worden grondstoffen direct aan de PTU geleverd.

De grondstofstromen voor de PTU zullen voor een aanzienlijk deel het predikaat 'afval' dragen. Dit heeft als gevolg dat de afvalwet- en -regelgeving van toepassing is. Dit betekent dat alle handelingen moeten voldoen aan de eisen uit de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen en de daarvan afgeleide Nederlandse regelgeving, zoals het derde Landelijk Afvalbeheerplan (LAP3). In het LAP3 wordt in Sectorplannen omschreven welke afvalstromen worden onderscheiden en welke verwerkingsmethoden worden voorgeschreven c.q. toegelaten voor deze stromen. Het doel is een zo hoogwaardig mogelijke toepassing te realiseren, te beginnen met hergebruik en materiaalrecycling en als laatste vernietiging met mogelijk energierugwinning. Hiermee wordt de circulaire economie beoogd.

De Europese, Nederlandse en provinciale overheid is gebrand op het elimineren van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) uit de leefomgeving. Daartoe heeft de overheid laten inventariseren welke ZZS mogelijk in bepaalde afvalstromen kunnen voorkomen. Hierop zijn de REACH- en de CLP-Verordening alsmede de POP-verordening van toepassing. Dit is nader uitgewerkt in het Activiteitenbesluit milieubeheer. Daar waar ZZS in afvalstromen voorkomen, moet worden gestreefd naar het verwijderen van de ZZS uit de levenscyclus, dus uit de samenleving, door deze uit de materiaalstromen te verwijderen en aansluitend te vernietigen.

Een specifiek onderdeel van de regelgeving omtrent afval heeft betrekking op de acceptatie van aangeboden stromen en de administratieve afhandeling van de aanname en de verwerking. Dit dient de naspeurbaarheid van

¹ RICHTLIJN (EU) 2018/2001 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen.

afvalstromen te waarborgen. Verder dicteert de regelgeving welke handelingen met bepaalde stromen toelaatbaar zijn en welke niet. Bedrijven die afvalstromen aannemen en verwerken dienen te beschikken over een Acceptatie- en Verwerkingsbeleid (AV-beleid) en een Administratieve Organisatie en Interne Controle (AO/IC) op te zetten en te onderhouden.

In dit document wordt gesproken van de 'leverancier' als zijnde de juridische entiteit die het eigenaarschap van de grondstoffenpartij bij de acceptatie overdraagt aan de PTU van SNR. De vaak genoemde ABC is strikt genomen een dienstverlener voor de opslag van de grondstoffen die ter plaatse worden verzameld, gemengd en opgeslagen. De ABC heeft een eigen A&V-beleid conform de vergunning voor afvalverwerkende bedrijven.

In dit document wordt toegelicht op welke wijze het AV-beleid van de PTU wordt vormgegeven, en wordt ingegaan op de in te richten AO/IC. Dit document is geen onderdeel van de veranderingsvergunning van SNR voor de PTU en dient enkel ter informatie en is om die reden als Bijlage 12 toegevoegd bij de aanvraag.

1 Acceptatie & Verwerkingsbeleid

1.1 Algemeen

Het te ontwikkelen A&V-beleid en de in te richten AO/IC zullen onderdeel uitmaken van het Bedrijfsbeheersysteem (BBS, KAM-managementsysteem) van SNR en van de Pre-Treatment Unit (PTU) in het bijzonder om een legitieme en milieuverantwoorde procesvoering te kunnen borgen. Dit betekent dat voor de inrichting SNR en voor de op te richten en in werking te stellen PTU-beleidsuitgangspunten, procedures en werkinstructies worden opgesteld, in het bijzonder die welke zijn bestemd voor de acceptatie en de verwerking van de afvalstoffen die als voeding voor de PTU dienen, en de daarbij horende administratieve organisatie en interne controle.

1.2 Stoffen

Naast natuurlijke grondstoffen als raapolie en sojaolie, kan de PTU ook verschillende afvalstromen verwerken. De afvalstoffen die de PTU gaat verwerken, zijn te allen tijde oliën en/of vetten van plantaardige en/of dierlijke oorsprong. Tabel 1 geeft een overzicht van de afvalstromen met hun respectievelijke Euralcode, die als individuele stoffen of als mengsel verwerkt kunnen gaan worden door de PTU.

Afvalstoffen	Euralcode
<i>Afval van landbouw, tuinbouw, aquacultuur, bosbouw, jacht en visserij en de voedingsbereiding en -verwerking</i>	02
<i>Afval van landbouw, tuinbouw, aquacultuur, bosbouw, jacht en visserij</i>	02 01
Slib van wassen en schoonmaken	02 01 01
Afval van dierlijke weefsels	02 01 02
<i>Afval van de bereiding en verwerking van vlees, vis en ander voedsel van dierlijke oorsprong</i>	02 02
Slib van wassen en schoonmaken	02 02 01
Afval van dierlijke weefsels	02 02 02
Voor consumptie of verwerking ongeschikt materiaal	02 02 03
Slib van afvalwaterbehandeling ter plaatse	02 02 04
Niet elders genoemd afval	02 02 99
<i>Afval van de bereiding en verwerking van fruit, groente, granen, spijsolie, cacao, koffie, thee en tabak, de productie van conserven, de productie van gist en gistextract en de bereiding en fermentatie van melasse</i>	02 03
Slib van wassen, schoonmaken, pellen, centrifugeren en scheiden	02 03 01
Afval van oplosmiddelenextractie ²	02 03 03

² Beperkt zich tot Spent Bleaching Earth Oil (SBEO)

Plant aardige oliën – Voor consumptie of verwerking ongeschikt materiaal	02 03 04
<i>Afval van zuivelindustrie</i>	02 05
Voor consumptie ongeschikt materiaal	02 05 01
<i>Afval van bakkerijen en de banketbakkersindustrie</i>	02 06
Voor consumptie ongeschikt materiaal	02 06 01
<i>Afval van de productie van alcoholische en niet-alcoholische dranken (exclusief koffie, thee en cacao)</i>	02 07
Voor consumptie ongeschikt materiaal	02 07 04
<i>Afval van de fysisch-chemische behandeling van afval (inclusief verwijdering van chroom of cyanide of neutralisatie)</i>	19 02
Voorgemengd afval dat uitsluitend bestaat uit niet-gevaarlijke afvalstoffen	19 02 03
<i>Stedelijk afval (huishoudelijk afval en soortgelijk bedrijfsafval, industrieel afval en afval van instellingen), inclusief gescheiden ingezamelde fracties</i>	20
<i>Gescheiden ingezamelde fracties (exclusief verpakkingsafval zoals genoemd in subhoofdstuk 15 01)</i>	20 01
Biologisch afbreekbaar keuken- en kantineafval	20 01 08
Used Cooking Oil (UCO) – spijsolie en -vetten	20 01 25

Tabel 1 overzicht afvalstoffen

Deze afvalstoffen zijn geselecteerd op basis van Bijlage IX van de RED II.

1.3 Verwerking

Voorwaarden bij de Euralcodes voor verwerking

De minimumstandaard voor verwerking van afvalstoffen is geborgd in Sectorplannen³ behorende bij het LAP3. De afvalstoffen benoemd in Tabel 1 worden in de PTU verwerkt, indien deze stoffen niet geschikt zijn voor menselijke of dierlijke consumptie en de kosten voor recycling hoger zijn, zoals is omschreven in de minimumstandaard voor verwerking in het desbetreffende Sectorplan.

Voorgenomen behandelingen

Er zijn drie behandelstappen nodig om van de inkomende (afval)grondstof te komen tot het product 'voorbehandelde olie':

1. Filtreren
2. Ontgommen
3. Bleken

Binnen de ontgomming zijn er twee routes denkbaar:

- a. De zure wassing wordt primair toegepast voor het ontgommen van gebruikte bak- en braadolie (Used Cooking Oil, UCO), gele vetten en dierlijke vetten.
- b. Speciale ontgomming wordt toegepast op plantaardige oliën, waarbij een extra wasstap met loog wordt uitgevoerd. Na centrifuge wordt het zware deel opgevangen in een vat en separaat afgevoerd.

1.4 Einde-afvalstatus

Het eindproduct, te weten 'voorbehandelde olie', heeft niet langer de status afval en kan vrij als product verhandeld worden. Dit is aangetoond door middel van de webtoets 'Einde-afvalstatus' die als Bijlage 10 bij de

³ De volgende sectorplannen zijn van toepassing op de Euralcodes uit tabel 1: Sectorplan 3 Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen; Sectorplan 6 Gescheiden ingezameld/afgegeven groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens (gft); Sectorplan 7 Gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval; Sectorplan 9 Afval van openbare ruimte; Sectorplan 65 Dierlijk afval. Voor de genoemde Euralcodes wordt met de verwerking van de PTU voldaan aan de minimumstandaard van deze afvalstof.

aanvraag voor de veranderingsvergunning voor de PTU is ingediend. Deze conclusie is mede in lijn met de uitgangspunten en het oogmerk van de RED II.

2 Acceptatieproces van inkomende stoffen bij de PTU

Het acceptatieproces van de PTU bestaat uit een vooracceptatiefase en een acceptatiefase. De vooracceptatie gebeurt, voordat de levering van de stof plaatsvindt. De vooracceptatie is een administratieve vooracceptatie, waarbij analytische testresultaten⁴ opgevraagd worden bij de leverancier, dat wil zeggen de ABC.

2.1 Administratieve vooracceptatie en registratie

Vooracceptatie

Bij de vooracceptatie wordt onderscheid gemaakt naar gelang de oorsprong van de stof, te weten UCO, dierlijke vetten, of plantaardige oliën. De grondstoffen komen doorgaans via het aggregatieproces bij de ABC naar de PTU. In uitzonderlijke gevallen zou een andere leverancier ook rechtstreeks aan de PTU kunnen leveren.

Gedurende de vooracceptatie wordt een aantal administratieve handelingen uitgevoerd bij de ABC, zoals die overeenkomstig de vigerende wet- en regelgeving zijn vereist. De administratieve handelingen dienen uitgevoerd te worden teneinde de acceptatie van de aangeboden stromen mogelijk te maken. Hierbij wordt een aantal verplichte c.q. vereiste administratieve en analytische gegevens met betrekking tot de aangeboden partij verzameld en overhandigd aan de PTU. Deze gegevens worden bij de PTU vervolgens op juistheid en volledigheid beoordeeld en getoetst aan de acceptatie-eisen en de vigerende vergunning van de inrichting. Dit wordt de administratieve vooracceptatie genoemd en wordt omschreven in het BBS.

De vooracceptatie bij de ABC wordt uitgevoerd onder regie van Shell. Ook bij rechtstreekse levering aan de PTU zal bij de leverancier de vooracceptatie onder regie van Shell worden uitgevoerd. Door de PTU worden geen partijen geaccepteerd zonder vooracceptatie.

De administratieve vooracceptatie wordt gebaseerd op diverse gegevens over de leverancier en de aangeboden afvalstof. Afhankelijk van de aard en de samenstelling van de aangeboden afvalstroom worden eventueel aanvullende gegevens opgevraagd. De leverancier overlegt de volgende documentatie:

- NAW-gegevens
- De herkomst van de afvalstroom
- Verklaring dat de stof geen gevaarlijke afvalstof is
- Documentatie dat stof in alle gevallen oliën en vetten van plantaardige en/of dierlijke oorsprong betreft en aan de inkoopspecificaties⁵ voldoet inclusief Euralcode
- Een duurzaamheidscertificaat conform ISCC en/of REDcert van de stof
- SDS-documentatie of Veiligheidsinformatie van de stof
- Resultaten van ZZS-analyses van de statistische kwaliteitscontrole (SQC) op basis van een risico-analyse (zie paragraaf 2.4)

Voor stoffen van dierlijke oorsprong geldt daarenboven:

- Documentatie met betrekking tot de herkomst van de grondstoffen
- Documentatie dat de grondstof afkomstig is van Erkende of Geregistreerde bedrijven
- Documentatie met betrekking tot de sterilisatiemethode

De wijze waarop ingangscntrole wordt gedaan, wordt vastgelegd in het BBS.

De verplichting tot het overleggen van de bovengenoemde gegevens wordt opgenomen in de inkoopvoorwaarden voor de levering van grondstoffen. Tevens worden eerdere ervaring(en) met de leverancier geregistreerd.

⁴ Verdere toelichting op de analyses staat in paragraaf 2.4

⁵ Inkoopspecificaties zijn beschreven en vastgelegd in het SNR BBS kwaliteitssysteem. Hierin wordt onder andere beschreven hoe de ingangscntrole check plaatsvindt.

Als er wijzigingen optreden in de in te nemen afvalstoffen, zal het A&V-beleid en indien nodig de AO/IC daarop terstond worden aangepast. De wijzigingen worden verwerkt in het BBS.

De leverancier van de afvalstoffen wordt tijdens de vooracceptatiefase geïnformeerd over de van toepassing zijnde leverings- en acceptatievoorwaarden. De leverancier van de afvalstof is én blijft ervoor verantwoordelijk dat bij de vooracceptatie de (transport)documenten volledig en correct zijn ingevuld. Shell oefent hierop toezicht uit.

2.2 Mogelijke ZZS in de afvalstoffen

In de gangbare grondstoffen wordt geen aanwezigheid van (potentieel) zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) verwacht. Deze aanname is gebaseerd op een inventarisatie door SGS Intron⁶. Een uitzondering op deze aanname vormt de grondstof UCO. Er is een (geringe) kans op de aanwezigheid van bepaalde ZZS, te weten⁷ PAK's en dioxine. Verwacht wordt dat de concentratie daarvan niet boven de concentratiegrens van 0,1 gew.%⁸ komt.⁹

2.3 Risico op blootstelling aan ZZS

Tijdens de verwerkingsstappen binnen de PTU kunnen ZZS niet ontstaan, omdat door de milde procescondities geen chemische reacties plaatsvinden. De te verwachten concentratie van de ZZS in de grondstoffen en hun mengsels is dermate laag dat het risico op blootstelling aan ZZS vanuit het perspectief van arbeidsveiligheid en arbeidsomstandigheden aanvaardbaar wordt geacht.

2.4 Analyse op ZZS in inkomende grondstof

De benodigde analyse voor het controleren op aanwezigheid van PAK's en dioxine vindt bij de leverancier aan het eind van het aggregatieproces plaats middels een statistisch verantwoorde kwaliteitscontrole. De kwaliteitscontrole wordt uitgevoerd onder regie van Shell. De resultaten van deze kwaliteitscontrole worden aangeleverd tijdens de administratieve vooracceptatie. De resultaten van de analyse op PAK's en dioxine worden getoetst aan de grenswaarde van 0,1 gew.%

Dioxinen kunnen getest worden conform de normen:

- ISO 13914:2013 (Bodem - Bepaling van dioxines en furanen en dioxine-achtige polychloorbifenylen door gaschromatografie met selectieve hogeresolutiemassadetectie (HR GC/MS)); of
- NEN-EN 16215:2020: Diervoeders - Bemonsterings- en analysemethoden - Bepaling van dioxinen en dioxine-achtige polychloorbifenylen (PCBs) en indicator polychloorbifenylen (PCBs) met behulp van gaschromatografie / massaspectrometrie met hoge resolutie (GC/HRMS)

De PTU registreert de hoeveelheid PAX/dioxine in de inkomende oliën en vetten.

Indien een overschrijding van de grenswaarden voor PAK en/of dioxine gedetecteerd is, dan wordt de partij retour gestuurd naar de leverancier of er wordt overleg gevoerd met Bevoegd Gezag.

2.5 ZZS in het verwerkingsproces

Wanneer de concentratie van ZZS in de aangeleverde afvalstoffen niet uitkomt boven de grenswaarde, is het theoretisch nog steeds mogelijk dat er een zeer lage concentratie van deze ZZS in de aangeleverde afvalstof zit. In het PTU-proces zal op een statistisch verantwoorde wijze de ophoping van ZZS worden gemonitord (conform kwaliteitscontrole uit paragraaf 2.4).

⁶ SGS Intron, ZZS in afvalstoffen, update 2019, rapportnummer A108010/R20190414a

⁷ Van de concentratie van mogelijk aanwezig furaan is gesteld dat deze zodanig laag is dat deze niet als ZZS aangemerkt kan worden.

⁸ Conform REACH- en CLP-verordening de grenswaarde waarboven het mengsel als ZZS wordt geclassificeerd.

⁹ De stoffen zijn geen onderdeel van de FEED of FOOD-keten en vallen hierdoor buiten de POP-verordening

De uitkomsten van de analyses worden geregistreerd. Indien de grenswaarden overschreden worden, zal dit worden gemeld aan het bevoegd gezag.

2.6 Resultaat vooracceptatie

In zijn algemeenheid wordt de vooracceptatie positief afgesloten, als aantoonbaar wordt voldaan aan de acceptatievoorwaarden. Op basis van de verzamelde gegevens kan het volgende worden (vast)gesteld:

- Er is een goed beeld van de aangeboden afvalstof verkregen;
- Dat karakteristieke, de aanvullende en de overige parameters (administratief) van het afval zijn getoetst en zijn akkoord bevonden;
- Er is een positieve beslissing omtrent de vooracceptatie van de aangeboden partij genomen:
 - o Vooracceptatie is financieel mogelijk;
 - o Het proces is technisch mogelijk;
 - o Vooracceptatie is mogelijk binnen het wettelijk kader;
- Over bovenstaande punten zijn afspraken met de ABC c.q. de leverancier gemaakt en deze zijn vastgelegd.

3 Acceptatie

De acceptatiefase start op het moment dat de fysieke aanlevering van de aangeboden afvalstroom bij de PTU plaatsvindt. Bij de fysieke aanlevering van de afvalstroom wordt door de PTU een administratieve controle uitgevoerd. Hierbij worden de gegevens op de begeleidingsbrief/CMR geverifieerd met de gegevens die bij inkoop zijn vastgelegd in de vooracceptatieprocedure. Onderdeel hiervan is het resultaat van de statistisch verantwoorde kwaliteitscontrole op ZZS die uitgevoerd is onder de regie van SNR. Daarnaast wordt de zending gecontroleerd op de aanwezigheid van correcte (handels)documenten.

Op het moment dat de documenten correct zijn bevonden en de levering voldoet aan de acceptatiecriteria, zal de feitelijke acceptatie plaatsvinden en wordt de partij juridisch overgedragen aan de afnemer (PTU). Daarmee wordt de PTU-eigenaar van de partij.

In het geval de aangeleverde partij niet voldoet aan de acceptatiecriteria, zijn er twee mogelijke alternatieven: a. de levering wordt geretourneerd naar de ABC c.q. de leverancier, of b. er wordt een 'waiver concession' toegepast. Dit laatste betekent dat onder strikte voorwaarden de partij toch wordt aangenomen en verwerkt door de PTU. Hiervan worden registraties bijgehouden.

4 Managementprocedures

Het A&V-Beleid wordt opgenomen in het managementsysteem van Shell. De onderdelen van het A&V-beleid worden opgemaakt conform de template voor BBS3 procedures en werkinstructies van SNR.

4.1 Onderdelen voor uitwerking administratieve organisatie en interne controle (AO/IC)

De AO/IC zal verder worden uitgewerkt conform de BBS3 template, nadat met het bevoegd gezag overeenstemming is bereikt over het A&V-beleid.

Het systeem voor AO/IC bevat de volgende onderdelen:

- Een risicoanalyse van de acceptatie en verwerking van afvalstoffen gericht op milieuhygiënische en informatie-technische risico's;
- Een beoordeling van de kritieke momenten in het acceptatie- en verwerkingsproces;
- Een beschrijving van de meet- en registratiepunten ten behoeve van de procesbeheersing en transparantie van het proces;
- De wijze van monitoring en welke stromenbalansen worden gemaakt;
- Een beschrijving van de administratieve organisatie (stoffenadministratie, proces en financiële administratie en de relatie daartussen);
- Interne controlemaatregelen (preventief en repressief), zoals
 - o Vastlegging van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van sleutelfunctionarissen en, indien relevant, een aantoonbare functiescheiding;
 - o Aanwezigheid van werkinstructies;

- Beveiliging van computersystemen tegen ongeautoriseerd gebruik en tegen verlies van gegevens;
- Vastlegging van de maatregelen die getroffen zijn om een juiste en volledige verantwoording in de financiële administratie tot stand te brengen, inclusief een stromenbalans per deelproces;
- Vastlegging hoe en hoe vaak de werkprocessen worden gecontroleerd en hoe corrigerende maatregelen worden vastgelegd.